

Barn- och utbildningskontoret

Handläggare: Agneta Brus
Titel: Enhetschef
E-post: Agneta.brus@norrtalje.se

Till: barn- och skolnämndens arbetsutskott

Yttrande över motion angående utformning av differentierad skolpeng från Johan Österberg (ROOP)

Förslag till beslut

Barn- och skolnämnden föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige att motionen anses besvarad.

Sammanfattning av tjänsteutlåtandet

Johan Österberg (ROOP) har lämnat in en motion med förslag att barn- och utbildningskontoret får i uppdrag att utreda en modifierad skolpengsmodell för presentation i barn- och skolnämnden inför ställningstagande i nämnden.

Barn- och utbildningskontoret har i verksamhetsplan för 2020-22 i uppdrag att se över resursfördelningen för att säkerställa att resurserna fördelas efter elevernas förutsättningar och behov. Detta tillsammans med eventuellt kommande ändringar i lagstiftningen gör att barn- och utbildningskontoret bedömer att det som framförs i motionen från ROOP kommer att beaktas i en ny modell, även om det i dagsläget inte går att säga att modellen kommer att utformas på det sätt som anges i förslaget. Motionen kan därmed anses besvarad.

Ärendet

Beskrivning

Motionen lämnades in på kommunfullmäktige den 2019-12-16 och föreslår att barn- och utbildningskontoret får i uppdrag att utreda en modifierad skolpengsmodell för presentation i barn- och skolnämnden inför ställningstagande i nämnden. Kommunfullmäktige har beslutat att remittera motionen till kommunstyrelsen för beredning. Kommunstyrelsekontoret överlämnade motionen den 2020-03-16 till barn- och skolnämnden för yttrande.

Lagkrav

Är inte tillämplig.

Koppling till gällande styrdokument

Är inte tillämplig

Ekonomiska konsekvenser och riskanalys

Barn- och utbildningskontoret instämmer i att en ny resursfördelningsmodell behöver vara kostnadsneutral jämfört med nuvarande budgetförutsättningar för barn- och skolnämnden.

Förvaltningens analys och slutsatser

Rättslig reglering

Skollagen ställer krav på att utbildningen inom skolväsendet ska var likvärdig inom varje skolform och inom fritidshemmet oavsett var i landet den anordnas¹. Skollagen ställer också krav på att kommuner ska fördela resurser till utbildning inom skolväsendet efter barnens och elevernas olika förutsättningar och behov². Motsvarande gäller på skolenhetsnivå där rektor ansvarar för att fördela resurser inom enheten efter barns och elevers olika förutsättningar och behov³.

Begreppet "skolpeng" återfinns inte i skolförfattningarna och är därmed inte reglerat i lagstiftningen. Däremot regleras det i skollagen och skolförordningen att varje hemkommun ska fastställa ett bidrag till enskilda (fristående) huvudmän för skolverksamhet. Bidraget ska beslutas för varje kalenderår och grunda sig på hemkommunens budget för det kommande budgetåret⁴. Det är också reglerat vad bidraget till de fristående huvudmännen ska innehålla. Kraven på "lika villkor" mellan kommunala och fristående skolor skärptes i skolförfattningarna från 2010⁵.

Motiv för "skolpeng"

Kraven i skollagen är alltså att kommunernas resursfördelning ska ske på grunder som säkerställer en likvärdig utbildning och att den ska utgå från barnens och elevernas olika förutsättningar och behov. Många kommuner fastställer därmed en skolpeng/elev för såväl kommunal som fristående verksamhet som utgår från olika nyckeltal för personaltäthet och andra ambitionsnivåer som ett sätt att säkerställa "lika villkor" mellan kommunal och fristående verksamhet. Ofta är skolpengen också kompletterad med någon form av socioekonomisk resursfördelningsmodell som syftar till att säkerställa likvärdigheten mellan skolorna och utjämna för deras olika förutsättningar utifrån elevunderlaget.

Ett annat motiv för skolpengsmodellen har under lång tid varit kommunernas behov av en mer volymbaserad resursfördelningsmodell där större hänsyn tas till förändringar i befolkningsunderlaget vid fördelning av resurser till kommunernas olika verksamheter.

Skolpengen är inte på något sätt likvärdig mellan olika kommuner, utan olika kommuner har olika sätt att räkna fram pengarna, och det finns sannolikt lika många skolpengsmodeller som det finns kommuner i landet. Skolpengen i sig kan inte överklagas, däremot kan fristående skolor överklaga sitt bidragsbeslut från hemkommunen.

Tillämpning i Norrtälje kommun

I Norrtälje kommun har en rak skolpengsmodell tillämpats från 2004. Därefter har resursfördelningsmodellen reviderats och kompletterats vid flera tillfällen. Den senaste större genomlysningen genomfördes under 2014-2015 inför budget 2016. Efter det har vissa förändringar gjorts, bl.a. på grund av effektiviseringskrav, men det har också införts nya komponenter, bl.a. ett särskilt bidrag för landsbygds- och skärgårdsskolor. De senaste årens många riktade statsbidrag har också påverkat resursfördelningen på ett sätt som försvårat förutsägbarhet och ekonomisk uppföljning.

Analys och slutsatser

Barn- och utbildningskontoret instämmer i det som framförs i motionen att en "rak" skolpeng som är lika stor för första eleven som den 38 eleven inte är den mest optimala modellen för resursfördelning, åtminstone inte så länge kommunen har en skolstruktur där skolornas elevantal och elevunderlag skiljer sig åt i så stor utsträckning som i dag. Hur modellen ska se ut för att säkerställa så stor likvärdighet som möjligt och att resurserna används så effektivt som möjligt är dock svårt att avgöra. Det behöver utredas noggrant innan nya beslut fattas om modell för resursfördelning på såväl

¹ Skollagen (2010:800) 1 kap. 9 §

² Skollagen (2010:800) 2 kap. 8 b §

³ Skollagen (2010:800) 2 kap. 9 §

⁴ Skolförordningen (2011:185) 14 kap. 1 §

⁵ Prop. 2008/09:171 Offentliga bidrag på lika villkor

övergripande kommunal nivå som på nämndnivå. Det är av yttersta vikt att kommunens resursfördelningsmodell är förutsägbar och transparent, långsiktigt hållbar och utgår från objektiva kriterier som anses rättvisande och accepteras av verksamheterna.

Resursfördelningen påverkas också av yttre faktorer. Den s.k. "skolkostnadsutredningen" (SOU 2016:66) föreslogs bl.a. införande av ett lagstadgat strukturbelopp och ett särskilt "avdrag" för de kostnader kommunen har kopplade till sitt generella myndighetsansvar. Dessa förslag resulterade dock inte i någon ändring i skollagen. I den nu aktuella utredningen "En mer likvärdig skola – minskad skolsegregation och förbättrad resurstilldelning" (SOU2020:28) föreslås återigen förändringar i hur ersättningen till enskilda huvudmän ska beräknas, men också förändringar i de riktade statsbidragen till skolan.

Barn- och utbildningskontoret har i verksamhetsplan för 2020-22 i uppdrag att se över resursfördelningen för att säkerställa att resurserna fördelas efter elevernas förutsättningar och behov. Detta tillsammans med eventuellt kommande ändringar i lagstiftningen gör att barn- och utbildningskontoret bedömer att det som framförs i motionen från ROOP kommer att beaktas i en ny modell, även om det i dagsläget inte går att säga att modellen kommer att utformas exakt på det sätt som anges i förslaget. Motionen kan därför anses besvarad.

Tidplaner

Ärendet behandlas i barn- och skolnämndens arbetsutskott 24 augusti och i barn- och skolnämnden den 7 september.

Jenny Nordström
Förvaltningsdirektör
Barn- och utbildningskontoret

Agneta Brus
Enhetschef
Barn- och utbildningskontoret

Beslut skickas till

Kommunstyrelsen
Johan Österberg (ROOP)